

मनोगत

सौ. प्रतिभा बोपडीकर

इथल्या व्यापातून मोकळे होऊन, आम्ही वेळ काढून जवळ जवळ ७/८ वर्षांनंतर भारत भेटीला गेलो. ठरल्याप्रमाणे माझा भाचा, मुंबईला एअरपोर्टवर घ्यायला आला होताच. आता नवीन मुंबई-पुणे हायवे झाल्यामुळे आम्ही सरळ पुण्याला आलो. घरी आलो तेव्हा सर्व वेगळे वाटायला लागले. नवीन नवीन छोटे चेहरे, भाच्यांची मुले, आमच्याकडे हे नवे पाहुणे कोण? असे कुतुहलाने बघू लागले.

मागच्या भेटीत भाचा-भाची जी लहान लहान होती ती शिक्षण पूर्ण करून आपापल्या व्यवसायात स्थिर झाली आणि त्यांचे संसार सुरु झाले आहेत. घरातही बदल झाले आहेत. आता आईवडिल आणि अधिच्या पिढीचे कोणीही नसल्यामुळे घर रिकामे रिकामे वाटू लागले. माझ्या वेळच्या थोड्याच मैत्रिणी आता आहेत आणि त्यासुद्धा आपापल्या मुलामुलींकडे रहायला गेल्या आहेत.

आमचं गाव पूर्वीसारख राहिल नाही. कोपऱ्याकोपऱ्यावर ब्यूटी पार्लर्स झाली आहेत. हे बघून हसू आले. लहान मुलं आता इंग्लिश मॅडियम स्कूलमध्ये जाऊ लागली आहेत. आणि ती ही इंग्लिशमिंग्लिश मधेच बोलतात. पुण्याला तर एवढी गर्दी, रस्त्यावर (फुटपाथवर) चालणे कठीणच. गाड्या कशा चालवतात हे बघूनच धस्स होत. मुली तोंडाला रुमाल बांधून स्कूटर्स चालवतात. पोलीस नुसते बघे असतात. आता सायकली कुठे दिसतच नाहीत. कॉलेजमध्ये जाणारी मुल आता केव्हां परदेशी जाऊ या विचारात असतात. त्यांचे सगळे लक्ष अमेरीकेकडेच असते.

सरकारी यंत्रणा पोकळ असल्यामुळे ठिकठिकाणी चिरीमीरी द्यावी लागते. इकडच्या काही लोकांनी तिकडे घरे घेतली आहेत पण त्यांत कटकटी खूपच झाल्या आहेत. सरकारी नियम कसे केव्हां बदलतील हे सांगता येत नाही. आता तर डॉलरचा भाव ५७ रुपयांपर्यंत गेला आहे. घरीसुद्धा पूर्वीसारखे खाण्याचे पदार्थ स्वतः कोणी बनवत नाही. बाहेरूनच मागवतात. आता तर इकडचा पिझ्झासुद्धा मिळायला लागला आहे. हॉटेलमध्ये जाण्याची प्रथा तर फारच बोकाळली आहे.

TVवर सुद्धा इकडच्या शोज् ची नक्कल दिसून येते. “कौन बनेगा करोडपती”, “इंडियन Idol”, “झलक दिखलाजा” वगैरे. सिनेमांचे शुटींगसुद्धा परदेशी अलास्का, नेवाडा, न्यूयॉर्क, टोरोंटो

ह्याठिकाणी सर्रास केलेले दिसते. आता तर श्री गणेशाच्या मूर्तीसुद्धा Made in China आहेत. इकडचा Valentine Day पण तिकडे साजरा होतो.

शिवाय महागाईचा तर कळसच झाला आहे. दिल्लीच्या विमानळावर लहान कप कॉफी २०० रुपयाला मिळते.

शेतावर काम करणाऱ्या बायकासुद्धा सेल फोनवरून गाणी ऐकत ऐकत गवत कापत असतात. भांडीवाली सुद्धा सेल फोनवरून निरोप देते, appointment घेते. मुली तर पंजाबी ड्रेस, जीन्स-tops सर्रास वापरू लागल्या आहेत. साड्या फारच कमी.

आठवड्यातून दोन-तीन वेळा skype वरून न्यूयॉर्कच्या आमच्या मुलीशी गप्पा करत होतो. दररोज E-mails येत होतेच. आणि आमच्याही हालचाली E-mail द्वारा कळवत होतोच. न्यूयॉर्कच्या बातम्या रोजच TV वर तिकडे बघत होतो. खरच, जग किती लहान झालंय, अगदी जवळ जवळ आलय!

पूर्वी नुसता टेलिफोन करायचा तर तीन दिवस लागायचे. पत्रे येण तर जवळ जवळ बंदच झालंय. सर्वजण फोन E-mail नीच खुशाली कळवतात. क्षणार्धात संपर्क साधता येतो.

आता विमान कंपन्याही बऱ्याच निघाल्या आहेत. न्यूयॉर्क-पुणे सरळ जाता येते. खर म्हणजे कलकत्ता, दिल्ली, मद्रास पेक्षा आमची न्यूयॉर्क न्यूजर्सी सर्व दृष्टीनेजवळ वाटू लागली आहे. इथे तीस-चाळीस वर्षांपूर्वी आलेल्या आमच्या पिढीच्या पुढची पिढी, इथेच जन्मलेली वाढलेली, रुळलेली आहे. पुष्कळांची मातृभूमी अमेरिकाच आहे.

आता बऱ्याच जणांचे रोटी-बेटी व्यवहार इथेच झाले आहेत . शिवाय नात नातू अशी तिसरी गोड पिढी इथेच जन्मलेली आमच्यात आहेत. ह्या सर्व नवीन वातावरणात आम्ही रमून, रुळून गेलो आहोत. आता इथे जुने झालो आहोत.

मुलांच्या नातवंडांच्या शाळेत, शेजारी, ऑफिसमध्ये, सुपरमार्केटमध्ये आम्ही अमेरिकन झालो आहोत.

Thanksgiving, ख्रिस्तमस, सणही आम्ही साजरे करतो. ह्याचबरोबर Z-TV, Sony, Z-मराठी हे आहेतच. शिवाय मराठीविश्व सारख्या संस्थेमुळे संक्रांत, दिवाळी, गणपती, साहित्याकुंज, मराठी

शाळा, असे खास मराठी कार्यक्रम पण आहेतच. शिवाय महाराष्ट्रातून अनेक कलाकार नेहमी येतच असतात. दोन्ही ठिकाणच्या चांगल्या गोष्टींचा आपल्याया इथे आस्वाद घेता येतो. शिवाय आपल्या सण-समारंभामुळे इथल्या अमेरिकन समाजालाही आपल्या संस्कृतीची, देशाची, माहिती होऊ लागली आहे.

त्या दृष्टीने आपण भारताचे दूतच झालो आहोत. तसेच रंगदीप, एकता, अंतराळ यांच्यामुळे इकडचीही माहिती तिकडे कळत आहे. इथून पाठवलेल्या आर्थिक मदतीमुळे पुष्कळ संस्थांना आणि कुटुंबाना चांगलाच फायदा झाला आहे. पूर्वी अमेरिकेत आलेल्यांना, भारत देश कशाला सोडला? असे म्हणायचे. पण आता तर प्रत्येक घरातून, एकतरी अमेरिकेत आलेला आहे किंवा येण्याच्या प्रयत्नात आहे. रिटायर झाल्यावर आपण पुण्यासारख्या ठिकाणी घर घेऊन रहावे असा विचार पुष्कळांच्या मनात येत होता पण आता बदललेल्या परिस्थितीमुळे, technology मुळे जग फारच जवळ आले आहे.

“आम्हाला सोडून फार दिवस तिकडे राहू नका” असे मुले, नातवंडे म्हणतात. तस बघितलं तर स्थळांतर हे एक अतिप्राचिन, मानवी, ऐतिहासिक सत्य आहे. अमेरिकेत सर्वच बाहेरून येऊन स्थायिक झालेले आहेत. इंग्लिश, फ्रेंच, Spanish, इटालियन, रशियन, चायनीज, इत्यादी. गुजराथी, पंजाबी, मद्रासी सर्व जगभर पसरलेले आहेत. सर्वांनी आपली संस्कृती जपून ठेवण्याचा प्रयत्न केला आहे. त्यामानाने आपण मराठी इथे अत्यंत अल्पसंख्य आहोत. खर तर अटकेपार झेंडे फडकवणारे आपणच. आपली संख्या इथे खूपच वाढली पाहिजे.

लग्न करून मुलगी सासरी आली तरी, माहेरबद्दलच तिच प्रेम कमी होत नाही. त्याचप्रमाणे आपण भारत सोडून अमेरिकेत आलो तरी भारतावरचे आपले प्रेम कमी झालेले नाही. ह्यामुळे सध्या तरी “इथे टाकूया तंबू” असे ठरवले आहे.

आपण ह्या माझ्या विचारांशी सहमत असाल असेच मला वाटते.

Thanks

सौ. प्रतिभा बोपडीकर

न्यूयॉर्क